משניות מבוארות מסֶכֶת עִדֻיּוֹת פרק א

ר"ב ניסן

ג) הִלֵּל אוֹמֵר מְלֹא הִין מַיִם שֶׁאוּבִין, הֵיכֵן שְׁנַיִם עֹשֶׂר לֹגִין מַיִם שְׁאוּבִים, שֶׁאֵינָהּ הָיְתָה בְּמַקְוֶה פְּחוּת מֵאַרְבָּעִים סְאָה מַיִם כְּשֵׁרִין, וְנָפְלוּ לְתוֹכָהּ שְׁנַיִם עֹשֶׂר לֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין פְּסֹלוּ אֶת הַמַּיִם, וְלָמָּה אָמְרוּ הִין, וְלֹא אָמְרוּ שְׁנַיִם עֹשֶׂר לֹג, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַמְרָגֵל יוֹתֵר בַּמִּשְׁנָה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאָדָם חַיָּב לוֹמַר בִּלְשׁוֹן רַבּוֹ, וְרַבּוֹתָיו הָיוּ אֹמְרִים וְאַבְטָלְיוֹן שֶׁהָיוּ גָּרֵי צֶדֶק, וְלֹא יָכְלוּ לוֹמַר הִין. וּלְכָךְ הִלֵּל אָמַר גַּם כֵּן אִין (וְלֹא הִין). וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים הַטַּעַם שֶׁהָם אָמְרוּ בִּלְשׁוֹן הִין וְלֹא לֹג, כְּדֵי לְגַלּוֹת שֶׁהַטַּעַם שֶׁהִין פּוֹסֵל הוּא מִפְּנֵי שֶׁהִיא הַמִּדָּה הַגְּדוֹלָה בַּלַּח הַנִּזְכֶּרֶת בְּתוֹרָה. וְשִׁפְאֵי אוֹמְרִים, תִּשְׁעָה מַיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין הַמְּקוָה, כֵּיוָן שֶׁרְאוּיִן לְהִשְׁתַּפְּחָ בָּהֶם כָּל גּוּפוֹ, וּרְאוּיִן לְטַהֲרַת בַּעַל קְרִי, לָכֵן לְשִׁוּבְיוֹ לְפְסֹל אֶת הַמְּקוָה בִּשְׁאוּבִין, וְחַכָּמִים אוֹמְרִים לֹא כְּדִבְרֵי זֶה שַׁמַּאי, וְלֹא כְּדִבְרֵי זֶה הִלֵּל, אֶלָּא עַד שֶׁבָּאוּ שְׁנֵי גְּרִדִּיִּים אוֹרְגֵי בְגָדִים מִשּׁוּם שִׁמְעָיָה וְאַבְטַלְיוֹן, שֶׁלֹּשֶׁת לֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין פּוֹסְלִין אֶת הַמִּקְוֶה, הֵיכֵנוּ רִבְּיֹנִית הָהִין. וְקִיְּמוּ חֲכָמִים אֶת דִּבְרֵיהֶם. וְעַכְשָׁיו כֵּיוָן דְּאִשְׁכְּחָן שֶׁשִּׁעוּרָן חָשִׁיב לְקַסְיֵי צוּבָר, חָשׁוּב נַמִּי לְפָסֵל אֶת הַמִּקְוֶה. **ד) וְלָמָּה מִמְּקוֹרוֹת אֶת דִּבְרֵי שַׁמַּאי וְהִלֵּל לְבַטְּלָה. כֵּיוָן שֶׁלְּמַעֲשֶׂה קִבְּלוּ חֲכָמִים הַהֵשְׁעוּר הוּא שְׁלֹשָׁה לֹגִין, **לְלַמֵּד לְדוֹרוֹת הַבָּאִים שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם עוֹמֵד עַל דְּבָרָיו, לְעָמֹד בְּטִבְרָנוּת, שֶׁהֲרֵי אֵצֶל הָעוֹלָם הִלֵּל וְשַׁמַּאי לֹא עָמְדוּ עַל דִּבְרֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי הוֹדוּ לְדִבְרֵי הַגְּרִדִּיִּים.**

ה) וְלָמָּה מְזִכִּירִין דִּבְרֵי הַיְחִיד בֵּין הַמְרֻבִּים, הוֹאִיל וְאֵין הֲלָכָה אֶלָּא כְּדִבְרֵי הַמְרֻבִּין, לָמָּה מְזִכִּירִין אוֹתָן, **שֶׁאִם יִרְאֶה בֵּית דִּין אֶת דִּבְרֵי הַיְחִיד וְיִסְמֹךְ עָלָיו,** כְּדַמְצִינוּ הִרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁרָאוּ הַחֲכָמִים שֶׁגִּבְעָא דְּבְרֵי הַיְחִיד וְקַבְּעוּ הֲלָכָה כְּהַיְחִיד, אוֹ לְפְעָמִים סָמְכוּ עָלָיו בִּשְׁעַת הַדְּחַק, כְּדַמְצִינוּ (ברכות ט. א) כְּדֵי הוּא רַבִּי שִׁמְעוֹן לְסָמְךְ עָלָיו בִּשְׁעַת הַדְּחַק, וְאִם לֹא הָיוּ מַזְכִּירִין דִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים, לֹא הָיוּ הָאַחֲרוֹנִים יְכוֹלִים לְדָרוֹשׁ דִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל דִּבְרֵי בֵית דִּין חֲבֵרוֹ אֶלָּא עַד שֶׁיִּהְיֶה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן, שֶׁיִּהְיוּ מִנְיַן שֶׁל תַּלְמִידִים שֶׁל הָאַחֲרוֹן מְרֻבִּים מִמִּנְיָן שֶׁל הָרִאשׁוֹן. וְהָרְאב"ד פֵּרֵשׁ בְּמִנְיָן, מִנְיָן שְׁנַיִם קָאָמַר. הָיָה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה אֲבָל לֹא בְּמִנְיָן, אוֹ בְּמִנְיָן, אֲבָל לֹא בְּחָכְמָה, אֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל דִּבְרָיו עַל שֶׁיִּהְיֶה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן. **ו) אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה,** אִם כֵּן **לָמָּה מְזִכִּירִין דִּבְרֵי הַיְחִיד בֵּין הַמְרֻבִּין לְבַטְּלָה,** הֵינוּ בְּמָקוֹם שֶׁהָם לְגַמְרֵי, וְלֹא עָמְדוּ שׁוּם בֵּית דִּין כְּדִבְרֵיהֶם, **שֶׁאִם יֹאמַר הָאָדָם כָּךְ אֲנִי מְקַבֵּל, כָּךְ שָׁמַעְתִּי, יֹאמַר לוֹ, כְּדִבְרֵי אִישׁ פְּלוֹנִי שָׁמַעְתָּ וְנִדְחֵנוּ דִּבְרֶיךָ.** רוּבֵּי קַב עֲצָמוֹת מִן הַמֵּת מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. מִמִּנוּ מְטַמֵּא בְּמַגַּע וּבְמַשָּׂא. אֲבָל לֹא בְּאֹהֶל. **ז) בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים רוּבֵּע עֲצָמוֹת מִן הַמֵּת בְּעֲצָמִים,** הֵינוּ רוּבֵּע קַב לְעֲצָמוֹת הַמֵּת. מְטַמְּאִים בְּאֹהֶל אֲפִילּוּ אֵינוֹ רֹב מִנְיָן וְרֹב בִּנְיָן, **בֵּין מִשָּׁם מִשְּׁנֵי מַתִּים, וּבֵין מִשְּׁלֹשָׁה מַתִּים. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, רוּבֵּע**

ר"ב ניסן

מִשְׁנִיּוֹת מְבוֹאָרוֹת מסֶכֶת עִדֻיּוֹת פרק א

עֲצָמוֹת מִן הַגּוּיָה. הֵינוּ דְּזִקָּה מִמֵּת אֶחָד, וַאֲפִילּוּ הֵן שֶׁל מֵת אֶחָד. דְּזִקָּה שֶׁיְּהֵא בְּרוּבָּע **מִרֹב הַבְּנְיָן.** הֵינוּ רֹב גַּגּוֹל הַגּוּף, **אוֹ מִרֹב הַמִּנְיָן** בְּעֲצָמוֹת שֶׁל אֶדָם שֶׁהֵן מֵאָה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ בְּעֲצָמוֹת, שֶׁמִּנְיָן בְּעֲצָמוֹתָיו שֶׁל אָדָם רמ"ח. **שַׁמַּאי אוֹמֵר אֲפִילּוּ מִעֶצֶם אֶחָד** אִם יֵשׁ בּוֹ רוּבֵּע, מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. **ח) רִבִּישִׁיר תְּרוּמָה** שֶׁאֵינוֹ לֶחֶם פְּדְיוֹן, **וְאֵין שַׁמַּאי אוֹמְרִים** שֶׁצְּרִיכָ לְזָרֵה בְּקִדְשָׁתָהּ שֶׁלֹּא תִּקָּבֵל טֻמְאָה. וְלָכֵן אִם **שׁוֹרֵץ** הַרִבִּישִׁיוֹן בְּמַיִם בִּשְׁעָרָן, שֶׁקַּדְּ הָיָה הַדָּדָךְ לִשְׁפְּשַׁף בְּשָׂרָן, כְּרִבִּישִׁיוֹן, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה **בְּטַהֲרָה.** דְּהֵינוּ בְּנִטִּילַת יָדַיִם כְּתְרוּמָה, דְּסִתָּם יָדַיִם שְׁנִיּוֹת וּפוֹסְלוֹת תְּתְרוּמָה. **וּמַאֲכִילִין לְבְהֵמָה בְּטֻמְאָה,** דְּתְרוּמָה מְתֻּרֶת לְבְהֵמָה, וְאֵינָהּ כְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וּמִתֹּךְ לְטֻמְאָהָן בְּשֵׁעָה שֶׁמַּאֲכִילִן לְבְהֵמָה, אֲבָל קֹדֶם לְכָךְ לֹא, דְּחִישִׁינָן וּמִיפְסֵל וגו' יְקוּם בְּהֶם לְמַאֲכַל אָדָם. **בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים שׁוֹרֵץ** הַרִבִּישִׁיוֹן **בְּטַהֲרָה,** רַק הַשְּׁרִיָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּטַהֲרַת יָדַיִם, אֲבָל וְשִׁפְיוֹן עַל הַבָּשָׂר, דְּחִשּׁוּפִשּׁוּף אֵינוֹ טוֹהַר אֶלָּא בְּכַרְשִׁינִים, וְלֹא מִחֲלֹף בְּשָׂאר זְרָעוֹנִים, **וּמַאֲכִילִין לְבְהֵמָה בְּטֻמְאָה. שַׁמַּאי אוֹמֵר יַאֲכֵלוּ צָרִיךְ,** בִּיבֵשׁ. כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא נִכָּר שֶׁהִכְשִׁירוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה. **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,** מִכֵּיוָן שֶׁאֵינָם מְיֻחָדִים לְאָדָם, **כָּל מַעֲשֵׂיהֶן לְהַשְׁאִיר אֲצָלוֹ מֹעוֹת נִחְשָׁת.** **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים** לֹא יִפְרֹט שֶׁלֹּא יִהְיוּ מֹעוֹת נִחְשָׁת. **ט) הַפּוֹרֵט סֶלַע** שֶׁל כֶּסֶף מִמְּעוֹת נִחְשָׁת **שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי** מִפְּנֵי מְשׁוּי הַדָּדָךְ, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** מֻתָּר לִפְרֹט בְּכָל הַסֶּלַע מֹעוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לְהַשְׁאִיר אֲצָלוֹ מֹעוֹת נִחְשָׁת. **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים** לֹא יִפְרֹט שֶׁלֹּא, אֶלָּא **בְּשִׁקְל** הֵיינוּ חֲצִי סֶלַע יַקַּר מִטְבֵּעַ **כֶּסֶף, וְשִׁקְל** יַעֲלֶה **מֹעוֹת** נִחְשָׁת, דְּאִם יַעֲלֶה כֻּלָּם מִטְבֵּעוֹת כֶּסֶף, יְהֵא קָשֶׁה לְהַשִּׂיג פְּרוּטוֹת, וְהַשֹּׁלְחָנִים יוֹקִירוּ אֶת הַפְּרוּטוֹת וְיִפְסְדוּ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וּתוֹסֹפֹת פְּרוּשׁ, בֵּית שַׁמַּאי אָמְרוּ יִתְעַנְּשׁוּ בְּדָדָךְ הַנְּחוּשָׁה. וּבֵית שֶׁלֹּא יִתְעַנְּשׁוּ בְּכָל הַסֶּלַע מֹעוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַנְּחוּשָׁה.

י) הַפּוֹרֵט סֶלַע שֶׁל כֶּסֶף בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** בְּכָל הַסֶּלַע מֹעוֹת, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּשִׁקְל כֶּסֶף וּבְשִׁקְל מֹעוֹת.** (רבי מאיר אומר) אין מחלקין כֶּסֶף וּפְרוּטוֹת עַל הַכֶּסֶף. וַחֲכָמִים מַתִּירִין: **יִ הַפּוֹרֵט סֶלַע** שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** בְּכָל הַסֶּלַע מֹעוֹת, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בְּשִׁקְל כֶּסֶף וּבְשִׁקְל מֹעוֹת.**

הִלֵּל סִבְרוּ דַּמְּחַר גַּם בְּשִׁקְל כֶּסֶף. **רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אֵין מְחַלְּקִין כֶּסֶף וּפְרוּטוֹת עַל הַכֶּסֶף,** בְּיֹשׁ לוֹ בְּחֲצִי דִּינָר פְּרוּטוֹת וְחֲצִי דִּינָר כֶּסֶף, לֹא יְצָרְפוּ לְפָרְקָם עַל דִּינָר כֶּסֶף. **וַחֲכָמִים מַתִּירִים** בְּיֹשׁ לוֹ בְּחֲצִי דִּינָר פְּרוּטוֹת, דְּלֹא חֲשִׁיבִי, אֲבָל בְּיֹשׁ לוֹ בְּדִינָר פְּרוּטוֹת וּדִינָר כֶּסֶף, אֲפִילּוּ חֲכָמִים מוֹדִים דְּאִינוּ פּוֹרְטָם בְּיַחַד עַם הַכֶּסֶף. **יִ) הַפּוֹרֵט סֶלַע** דְּזִקָּה סֶלַע אֶחָד, יוֹתֵר מִכֵּן מוֹדוּ בֵּית שַׁמַּאי (מ"ר) **שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם,** לְפְרוּטוֹת נִחְשָׁת, כְּדֵי שֶׁיִּהְא לוֹ מִטְבְּעוֹת קְטַנּוֹת לְהוֹצִיאָם, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** מֻתָּר לוֹ לִפְרֹט בְּמַמְּנָן. **אֲמָרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי, אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַזֵּיתִים וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם,** בְּשִׁקְל הַסֶּלַע **בְּשִׁקְל מֹעוֹת,** רַק שֶׁקֶל, הֵיינוּ חֲצִי סֶלַע יַקַּר כֶּסֶף, וְשִׁקְל מֹעוֹת. שֶׁאִם לֹא יַשְׁאִיר בִּירוּשָׁלַיִם עַד שֶׁיּוֹצִיא הַכֹּל וְיַשְׁאִירוּן עַד רֶגֶל הַבָּא. חִישִׁינָן שֶׁיִּתְעַנְּשׁוּ, וְאִם יְחִזֵּר וְחִילְּפוּ שְׁנִית עַל סְלָעִים, נִמְצָא שֶׁלְּהֶנִי מִשְׁתַּכְּרִי פְּעָמִים עַל חִשְׁבּוֹן מַעֲשֵׂר. **הַתַּלְמִידִים הַדָּנִין לְפִנֵי חֲכָמִים** שֶׁמִּעוּן בֵּן עַזַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן זוֹמָא וְחֲנִנְיָן הַמְצֹרִי **אוֹמְרִים, בְּשִׁלֹּשָׁה דִּינָרִים כֶּסֶף.**

ר"ב ניסן

מִשְׁנִיּוֹת מְבוֹאָרוֹת מסֶכֶת עִדֻיּוֹת פרק א

דִּינָרִים, וְרַק **וּבְדִינָר** אֶחָד שֶׁהוּא חֵלֶק רְבִיעִי, יִפְרֹט שֶׁלּוֹ **מֵעוֹת** נִחְשָׁת. **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, בְּשִׁלֹּשָׁה דִּינָרִי כֶּסֶף,** וְגַם **בְּרִבְיעִית** הָרְבִיעִי שֶׁל כֶּסֶף לֹא יִפְרֹט אֶלָּא בְּרִבְיעִית מְעוֹת שֶׁל נִחְשָׁת, שֶׁהוּא אֶחָד מִשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר לְכֶסֶף, וּשְׁלֹשָׁה חֶלְקֵי כֶּסֶף. **וּרְבִי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אַרְבָּעָה אַסְפָּרִי כֶּסֶף,** בְּדִינָר מְעוֹת. **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, בְּשִׁלֹּשָׁה דִּינָרִים כֶּסֶף וּבְרִבְיעִית** (כֶּסֶף בְּרִבְיעִית) מְעוֹת. **וּרְבִי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אַרְבָּעָה אַסְפָּרִי כֶּסֶף.**

שַׁמַּאי אוֹמֵר, יַנִּיחֶנָּה בַּחֲנוּת וְיֹאכַל כְּנֶגְדָּהּ: יא כִּסֵּא שֶׁל כֶּלֶה **שֶׁנִּטְּלוּ חִפּוּיָיו,** בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, **וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. שַׁמַּאי אוֹמֵר,** אַף מֻלְבָּן **שֶׁל כִּסֵּא, טָמֵא.** כִּסֵּא **שֶׁקִּבְּעוּ בְּעֲרָבָה, בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. שַׁמַּאי אוֹמֵר,** אַף הֶעָשׂוּי בָּהּ: **יב** אִלּוּ דְּבָרִים שֶׁחָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי: הָאִשָּׁה שֶׁבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמְרָה מֵת בַּעְלִי, תִּשְׁגֵּא. מֵת בַּעְלִי, תִּתְיַבֵּם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, לֹא שָׁמְעוּנוּ אֶלָּא בְּבָאָה מִן הַקָּצִיר בְּלָבָד. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי, אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַזֵּיתִים וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם, לֹא דִּבְרוּ בְּקָצִיר אֶלָּא בְּהוּוֹה. חָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּבֵית שַׁמַּאי. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, תִּשְׁגֵּא וְתִטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי, וַהֲלֹא הַדְּבָרִים קַל וָחֹמֶר הֵן, **הַתְּרוּם** אֵינוֹ אֶלָּא מִדָּבָר הַמְּחֻוָּר מִן יְדֵי עֲדוּתָהּ, **לֹא תִּתְיָרֵעַ** אֶת הַמְּמוֹן הַקַּל. **אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל, מְצִינוּ שֶׁאֵין הָאִחוּן נִכְנָסִין לְגַלְגֵּל בְּעֵלָה עַל פִּיהָ. דְּרַחֲמָנָא אָמַר** (דברים יט. יט) "עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וגו' יָקוּם דָּבָר". וְרַק בַּנְּשׂוֹאִין הַקַּלּוּ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא תִּשְׂאֵר עֲגוּנָה (דְּכָל הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה עָגוּן פִּיהָ, תִּשְׁגֵּא וְתִטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. **אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי,** וַהֲלֹא מִשְּׁפַר **אֵינוֹ אֶלָּא תִּטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי,** הַתְּרוּם אֵינוֹ אֶלָּא מִדָּבָר הַמְּחֻוָּר מִן יְדֵי עֲדוּתָהּ, **לֹא תִּתְיָרֵעַ** אֶת הַמְּמוֹן הַקַּל. **אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל,** מְצִינוּ שֶׁאֵין הָאִחוּן נִכְנָסִין לְגַלְגֵּל בְּעֵלָה עַל פִּיהָ. **אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי,** וַהֲלֹא מִשְּׁפַר אֵינוֹ אֶלָּא תִּטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. לְשָׁא לְבָטֵל, וְהַלֹּא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶלָּא לְבָרְיָה וּרְבִיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שעיה מה) "לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ לְשֶׁבֶת יְצָרָהּ". **יג) מִי** שֶׁחָצָיו עֶבֶד וְחָצָיו בֶּן חוֹרִין, שֶׁהָיָה מִקֹּדֶם עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם וְנִכְתַּב לוֹ הַעֲבָדָה הַאֲמָנָה מֵהֶם שֶׁחֵרְרוּ, **עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ אֶת אֶחָד וְאֶת עַצְמוֹ אֶת אֶחָד, דִּבְרֵי בֵית הִלֵּל. אֲמָרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי, תִּקְנַתְּכֶם אֵינוֹ יָכוֹל לְקַיֵּם, הוֹאִיל וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תִּקְנַתְּכֶם,** דָּבָן חוֹרִין אֲסוּר בְּשִׁפְחָה, כְּתִיב (דברים כג. ח) "וְלֹא יִהְיֶה קָדֵשׁ", וְגַם לְשָׁא לְבָת אֶת חוֹרִין אֵינוֹ יָכוֹל, שֶׁחֲצָיוֹ עֶבֶד, לְבָטֵל, וַהֲלֹא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶלָּא לְבָרְיָה **וּרְבִיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר** (שעיה מה יח) **"לֹא תֹהוּ בְּרָאָהּ"** יוֹצֵר הָאָרֶץ לֹא בְּרָאָהּ לִהְיוֹת רְקָנִין כִּי אִם **לְשֶׁבֶת יְצָרָהּ",** בְּרָאָהּ לִהְיוֹת בָּהּ בְּנֵי יְשׁוּב. **אֶלָּא מִפְּנֵי תִּקּוּן** הָעוֹלָם, כּוֹפִין **אֶת רַבּוֹ** וְעוֹשֶׂה **אוֹתוֹ** בֶּן חוֹרִין **וְכוֹתֵב** לוֹ הַעֲבָדָה, **שֶׁטֶר עַל חֲצִי דָּמָיו. חָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּבֵית שַׁמַּאי:**

דְּחוּשׁוֹאֵי שַׁמָּא יָבוֹא בְּעֵלָה וּתְאַסֵּר לְשָׁנִיהֶם, כְּיַבְמוֹת פֶּרֶק י מִשְׁנָה א. וְכָן אִם אוֹמֶרֶת **מֵת בַּעְלִי,** וְאֵין לָהּ בָּנִים מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ אָח, **תִּתְיַבֵּם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, לֹא שָׁמְעוּנוּ שֶׁתְּנַשֵּׂא עַל פִּיהָ. אֶלָּא בְּבָאָה מִן הַקָּצִיר בִּלְבָד,** שֶׁאֵז שְׁכִיחֵי נְחָשִׁים, כְּמַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה שֶׁהָלְכוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים וּשְׂכוּ נָחָשׁ לְאָחֶד מֵהֶם, וָמֵת, וּבָאָה אִשְׁתּוֹ וְהוֹדִיעָהּ בְּבֵית דִּין וְשָׁלְחוּ וּמְצָאוּ כְּדִבְרֵיהָ, דְּהֵינוּ בְּאֹפֶן שֶׁאֵינוֹ קָרוֹב. אֲבָל בְּמַדִּינַת הַיָּם אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת, כֵּיוָן דְּלֹא שְׁכִיחֵי אֵינְשֵׁי שֶׁיּוֹדְעִין, אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. **אֲמָרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי, אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַזֵּיתִים וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם,** כֵּיוָן דְּשְׁכִיחֵי שֶׁיְּרוּתָם. **לֹא דִּבְרוּ בְּקָצִיר אֶלָּא בְּהוּוֹה.** בְּדָבָר הַרְגִּיל לִהְיוֹת, שֶׁכָּךְ הָיָה נִיפְסֵל. **חָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּבֵית שַׁמַּאי. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים,** לְמִי שֶׁתִּתְיַבֵּם לְהִנָּשֵׂא עַל פִּיהָ. **תִּשְׁגֵּא וְתִטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, תִּנָּשֵׂא וְלֹא תִּטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי,** וַהֲלֹא הַדְּבָרִים קַל וָחֹמֶר הֵן, **הַתְּרוּם** אֵינוֹ אֶלָּא מִדָּבָר הַמְּחֻוָּר מִן יְדֵי עֲדוּתָהּ, **לֹא תִּתְיָרֵעַ** אֶת הַמְּמוֹן הַקַּל. **אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל,** מְצִינוּ שֶׁאֵין הָאִחוּן נִכְנָסִין לְגַלְגֵּל בְּעֵלָה עַל פִּיהָ. **אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי,** וַהֲלֹא מִשְּׁפַר אֵינוֹ אֶלָּא תִּטּוֹל כְּתֻבָּתָהּ. לְשָׁא לְבָטֵל, וְהַלֹּא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶלָּא לְבָרְיָה וּרְבִיָּה, אֵינוֹ יָכוֹל. **יב) אִלּוּ דְּבָרִים שֶׁחָזְרוּ בֵּית הִלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי, הָאִשָּׁה שֶׁבָּאָה מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמְרָה מֵת בַּעְלִי, תִּנָּשֵׂא.** דְּאִם אֵינָהּ יוֹדַעַת בְּבִרוּר שֶׁמֵּת, לֹא הָיְתָה אוֹמֶרֶת שֶׁמֵּת,